

OBŁOK (496) *sb m*

Oba o jasne.

sg N obłok (83). ◇ *G* obłoku (20), obłoka (3); -a (1) *KochFr*; -a : -u *BudBib* (2:2). ◇ *A* obłok (34). ◇ *I* obłokiem (30); -em (1), -(e)m (29). ◇ *L* obłoku (55), obłoce (1) *PatKaz II*. ◇ *pl N* obłoki (51), obłocy (1); obłoki : obłocy *BielKron* (3:1). ◇ *G* obłoków (45); -ów (9), -(o)w (36). ◇ *D* obłok(o)m (5). ◇ *A* obłoki (65). ◇ *I* obłoki (32), obłokami (4); -ami *KrowObr, LatHar, WitosłLut*; -i : -ami *WujNT* (1:1). ◇ *A a. I* obłoki (13). ◇ *L* obłokach (30), obłoc(e)ch (14), obłokoch (7); -ach *MurzNT, BibRadz* (2), *Mącz, RejPosWstaw, CzechRozm* (4), *SkarJedn, StryjKron, CzechEp* (2), *LatHar, WujNT* (5), *SkarKaz* (3); -(e)ch *Leop, BielKron*; -och *RejWiz* (2), *RejZwierc*; -ach : -(e)ch : -och *WróbŻołt* (1:1: -), *LubPs* (1:3: -), *RejAp* (2:2:2), *RejPos* (- :4:2), *BudBib* (3:1: -), *ArtKanc* (1:1: -); ~ -ach (22), -äch (7), -(a)ch (1); -äch *MurzNT, LubPs, RejAp* (2), *RejPosWstaw, StryjKron*; -ach : -äch *BudBib* (2:1). ◇ *V* obłoki (3).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

*Zjawisko na niebie podobne chmurze, mgła lub opary wodne poruszane przez wiatr, przesłaniające słońce, lekkie, przejrzyste, jasne lub ciężkie i ciemne, o widocznych zarysach w odróżnieniu od rozlewającej się, bezkształtnej chmury; w liczbie mnogiej często z jednoczesnym znaczeniem ‘niebo, nieboskłon’; nubes *Murm, Mymer*¹, *Vulg, HistAl, Mącz, PolAnt, Calag, Calep, Cn; caligo HistAl, PolAnt; nebula HistAl, Vulg; caelum PolAnt* (496) : *Murm* 16; *Mymer*¹ 4v; *BartBydg* 2b; *FalZioł* V 56; *RejPs* 115, 115v; *LubPs* E, X5v, dd4; Otho obłoki od wśchodu flońcá/ y od pułnocy/ aż do południá/ y oblicze [!] ich groźne bárzo/ pełne gniewu y burze *Leop* 4.*Esdr* 15/34, 4.*Esdr* 15/39, *Ps* 17/13; fłonce kthore przed tym załzło było zá obłoki [*sol refulsit prius nubilus existens*] roziáśniło fię *BibRadz* 2.*Mach* 1/22, 3.*Reg* 18/45, *Ps* 135/7, *Prov* 8/28, I 451b *marg*, 4.*Esdr* 15/34; Kto pátrzy wíatru/ nie będye fiał/ á kto pátrzy ná obłoki/ nie będye żał nigdy [*qui considerat nubes nunquam metet* *Vulg Eccle* 11/4]. *BielKron* 82, 82; *Mącz* 67b, 99b, 130c [2 r.], 146d, 252b; *RejPos* 7, 30, 136; *BudBib* *Iob* 37/15, 16, *Ps* 17/12[13]; Gdy vyrzyćie obłok wśchodzący od zachodu [*nubem orientem ab occasibus*]/ wnet mowicie: burza idzie *BudNT Luc* 12/54; táłz to máterya/ kiedy fye wilgotnieyśza tráfi/ tedy fye wzgóre podnióźlzy/ á ná obłoki záwiesiwłzy/ w deśzcz obráca *Oczko* 6; *Calag* 573b; *KochPs* 197; Táki był Proteus/ mieniác się to w fłoká/ To w déłcz/ to w ogień/ to w bárwę obłoká. *KochFr* 91; Iuż mieśiac fwoie rogi pułcza zá obłoki: Iuż odpráwił tày nocy włzytki fwoie fłoki. *PudłFr* 68; *ArtKanc* I2v, T11v; *Calep* 706a [2 r.]; *GrabowSet* Kv; *KołakCath* B2; *KołakSzczęśł* Av; *WujNT Luc* 12/54, 2.*Petr* 2/17; [Cataracta Wafferfall/ Item Wolckenbruch Obłok który zdeśzczem fpada. *ArtNom* B4v].*

W połączeniach szeregowych (7): Alexander [...] wśedłzy fám do iáskiniey/ widziál tam mgły y wielkie obłoki y gwiazdy iálnące [*caligines maximasque nubes stellasque lucentes*] *HistAl* Mv; *KrowObr* 67; *BibRadz* 4.*Esdr* 15/38; Meteora Aristotelis, Xięgi Ariřtoteleřowe w których o wyfokich rzeczách/ to yełt o obłokách powietrzu/ wodźie/ ogniu wyfokich zwłáłczzá elementách á żywiołách wypifano yełt. *Mącz* 219c; *SkarŻyw* 560; *CzechEp* 162; *GostGospSieb* +3.

W przeciwstawieniu: »na obłoki ... na doł do piekła« (1): A tám wżyſcy wierni poch- pochwyceni [!] będą przeciwko pánu Pwemu ná obłoki [...] á niezbożni ludzie poydą nádoł z Dyabły do Piekła *WujJudConf* 72.

W porównaniach (23): á była takowa wielkość y gęstość ftrzał/ iż też wżytko powietrze nápełnione ftrzałami/ iákoby obłoki zácmonemi [*tamquam ex nubibus spissabatur*] *HistAl* F4; *LubPs* hh6v; *KrowObr* 73v; Wniweczem był obrocon: odnioł iákoby wiátr żádość moię: y iákoby obłok przeminęło zdrowie moje [*velut nubes pertransiit salus mea*] *Leop Iob* 30/15, *Ier* 4/13; Itánieſz fię iáko obłok ku okryciu źiemie [*venies tanquam nubes vt operias terram*] *BibRadz Ez* 38/9, *Is* 60/8, *Ez* 38/16; [*przy Panu*] będzieſz lathał iáko Orzeł po obłokoch w rádoſciach ſwoich *RejZwierc* 179; W wicherze y wburzy drogá iego/ á (iáko) piałek obłok nog iego [*in turbine est via et nubes velut pulvis pedum eius erunt*]. *BudBib Nahum* 1/3, *Iob* 7/9, *Ez* 38/15[16]; y powstał wiátr y przypędził wielkie woſká iáko obłoki ſzáránczey/ iſz pokryły ziemię wżytkę *SkarŻyw* 480; *GrabowSet* B3, Tv; *WysKaz* 25; Láto widzę ſtoi/ Ale ná ſobie nie ma zwykłej kraſy ſwoiey. [...] Wieniec zwiędły/ twarz ſína/ á vbior właſciwy láką barwę ná ſobie obłoki mięwáią/ Kiedy wiátrzem ruſzone z pułnocy wftawáią. *WitoſLut* A5; *SzarzRyt* A. Cf »by z obłoku spadł«, »jako obłok dżdżowy«, »jako obłok rosy«, »jako obłok zasłaniający ziemię«.

W charakterystycznych połączeniach: obłok (obłoki) mocny, niezgodne, od wiatrow obnoszony, obrotne, od wichru pędzone, pokrywając ziemię, straszliwy, wielki (4), wschodzący (2), gwałtownie wzruszony; obłoku (obłokow) barwa, roſtápienie, rozbiegania, skupienie, na obłok zachodzenie (2); obłok (obłoki) idzie, nawroci ſię po deſzczu, pojdzie, przemija (2), topnieje, ustawa, zachodzi jeden na drugi (2), zakrywa gorę (2), zgromadzają ſię; obłok oſwiecać, zganiać; na obłoku stanąć; chodzić po obłoczech (2).

Frazy: »obłoki grzmia; czynią, wypuszczają grom« (1;1:1): vocem dederunt nubes. Iako wielki był ſzum wody morzkiey á obłoki gromy wielkie wypuſzczały z liebie. *WróbŻołt* 76/18; *StrykKron* 632; Vczyńiły grom taki nie zgodne obłoki/ Ze ſie fnađz y lękały kámienne opoki. *PudłDydo* A4.

»obłoki pokrapiają rosą, rosę z siebie wypuſciły, rozroſiły ſię« = *caeli stillabunt rorem PolAnt* (1:1:1): Przeto iż nye wyerzyli Pánu Bogu ſwemu/ Iż on może zbáwienye dáć vſáyácemu/ A tak kazał obłokom by ſie rozroſiły/ A iżby ſie nyebyeſkſye fortki otworzyły. *LubPs* R6v; *BibRadz Prov* 3/20; *BielKron* 4v.

»obłoki topnieją« (1): Pánie gdy ty idzieſz drżży [!] ziemiá/ obłoki topnieią/ y gory fię rozpływáią [*caelique ac nubes distillaverunt aquis, montes fluxuerunt Vulg Iudic* 5/4]. *SkarŻyw* 560.

»obłoki wyleją (a. puszcza, a. sączą) deſzcz (a. wodę)« = *inundare facerunt aquas nubes, nubes stillaverunt aquas PolAnt* [*szyk zmienny*] (4): Gdy obłoki pełne będą/ wyleią deſzcz ná zyemię. *BielKron* 82; *BudBib Iudic* 5/4, *Ps* 76/17[18]; Y nie każę obłokom puſzczáć dżdżá by krzyny *ArtKanc* K6.

»zaburzy ſię obłok« (1): Záburzyć ſie też obłok/ á gdy wiátrek ciepły Powienie nań s południá/ vcieka by wćiekły. *RejWiz* 10.

Zwroty: »ledwie nie z obłokami granicę mieć« = *być bardzo wysokim* (1): Tych [*drzew*] wynioſłe gáłęzie precz fię roſćiągáią/ Ledwie nie z obłokámi ſwą gránicę máią. *WitoſLut* A3v.

»okrywać, zakryć niebo obłoki« (1:1): *RejPs* 216; przygrawaycie Bogu náśsemu ná Harfie Ktory okrywa niebo obłoki [*operit caelum nubibus*]/ á czyni deszcz ná ziemi. *Leop Ps* 146/8. [*Przekład tego samego tekstu RejPs*]

»podnieść, wynieść (aż) pod obłoki« = *tak wysoko* (2:1): *RejPos* 149v; Ale ty Pánie/ który morfkie fłoki Składafz/ wynofząc gdy chcefz pod obłoki. [...] Opuść gniew *ZawJeft* 10. Cf »pod obłoki ... w padoł«.

»(prawie) przechodzić obłoki« = *być bardzo wysokim* (2): przyźli ná wyfokie gori ktore prawie przechodziły obłoki [*altos montes usque ad nubes*] *HistAl* L6; *SiebRozmyśl* K2v.

»obłokow, aż pod obłoki sięgać« [*szyk zmienny*] (1:1): Niechay wierzchámi sięga lás wyfoki Aż pod obłoki. *KlonŻal* D2v; *KochPieś* 49.

»pod same obłoki skakać« (1): Pifz ná ten czás o takim powietrzu ná morzu/ iż pod láme obłoki okręty fłakály ná wełłach *BielKron* 442v.

»z obłokow (s)puścić deszcz (a. wodę); skrapiać gory z obłokow« [*szyk zmienny*] (2;1): *ProtOdm* Ev; Z siebie rządne niebiofa dofyc wczyniły/ Gdy złwych ciemnych obłokow gęfte dżdże puściły. *WisznTr* 7; *ArtKanc* T10.

»z obłokow (u)padać (a. spaść), zlecieć; by (a. jak) z obłokow spaść« = *de nubibus cadere* *HistAl* [*szyk zmienny*] (7;2;2): A gdy wefzli wglodne puffcze/ fpućil pthaki fpowietrza y pádáli przednogámi ich y chleb niebieski w obfifofci zobłokow pádál przed namioty ich. *RejPs* 155v, 115, 116v; *HistAl* A6v; *RejWiz* A6, 35v; by thám ktora nawá [...] ná ziemię vpádłá/ w kęfy by fie zdruzgála by też z obłokow fpadłá. *BielKron* 283; *RejPos* 257; *RejZwierc* [203]v; *CzechEp* 189; *GórnTroas* 71.

»wzbudzić obłoki« (1): A gdy wzbudzę chmurne obłoki nád ziemią [*cum obnubilavero nubem super terram*]/ vkaże fię łuk ná obłoku. *BibRadz Gen* 9/14.

»(co nawysszej, wzgorę) pod (same) obłoki (wz)latać (a. lecieć); latać po obłokach, na obłokach, w obłokach; wysoko bujać pod obłoki« [*szyk zmienny*] (8;1:1:1;1): *FalZioł* IV 17b; Nietak marnie Zgyniefs Bo bys Latał pod Obłoky Iednak czj bycz w Nodach Po tych doczefnych rozkośłach *RejKup* ee8; *RejWiz* 31, 82; *RejZwierc* 121, 127; Rychło potym powietrze wielkie wftáło/ tak żełmy mnimáli pod láme obłoki wzlátác ná wełłach morfłkich *BielKron* 453, 127; [*Orzeł*] Wzgorę lata pod obłoki/ Przepátruiąc fwiát fzyroki/ Y iego rozliczne fprawy *RejPos* A2; *RejZwierc* 179; *KochJez* A2; Bo ciáło wwielbione może ná powietrzu chodzić/ y ná obłokách y wiatrách latać/ máiąc wżytkę subtelność duchom podobną. *SkarKaz* 242b.

Wyrażenia: »obłoki bezwodne« (1): Cić fą [...] obłoki bezwodne [*nubes sine aqua*] od wiatrow tám y lám obnofzone *WujNT Iudae* 12.

»brunatne obłoki« (1): Widzę tylko brunatne obłoki w krąg fiebie/ A prętkie błfkwáwice po błękitnym Niebie. *KołakCath* C5.

»chłodny obłok« (1): próś Bogá áby ie teraz od takie⁸⁰ vpalenia obronił/ á iakim gęłym y chłodnym obłokiem fłofnce zápućil. *SkarŻyw* 372.

»chmurny, po(d)chmurny, pochmurowaty obłok« = *atra nubes* *Mącz* [*szyk 4:1*] (2:2:1): Pochmurowate obłoki przez deszczu. *FalZioł* V 55, 56; [*Prosimy Cię, Boże, aby przez Baranka*

były uśmierzone] Niepogody Grądowe/ obłoki chmurne/ nawalności niepogodne/ wichry wiatrowe gromy przeciwne *KrowObr* 67; *BibRadz Gen* 9/14; *Mącz* 18d.

»ciemny, zaćmiony obłok; ciemności obłokow« = *caligo (nubes), obscura nebula HistAl* [szyk 5:3] (5:2;1): *FalZioł V* 55v; á gdy sie modlił nathychmiał sie powietrze wyiańniło/ tak iż zadnego obłoku ciemnego nie było. *HistAl* [I4], F4, [I3]v, Mv; *LubPs* ff2v; *WisznTr* 7; *LatHar* 665.

»obłok czarny« [szyk 2:1] (3): *FalZioł V* 55; Iáko więc pionon trzálka w niepogodné czáły/ á niebo chmurné huczy/ y wzrúfzoné láły/ Lyfkáwicé z obłoków czarnych wynikáią *KochProp* 14; *KlonWor* 69.

»jako obłok dżdżowy« (3): Nieprawiedliwy zginie/ iáko obłok dżdżowy/ Ale ípráwiedliwego/ grunt mocny gotowy. *BielKom* B7; Sliczne ielt miłofierdzie Boże/ czáłu zálmucenia: iáko obłok dżdżowy [*quasi nubes pluviae*] czáłu fuchości. *Leop Eccli* 35/26; *BibRadz I* 1b marg.

»(barzo) gęste, zgęstnione obłoki« = *nubes densissima Vulg* [szyk 5:3] (7:1): *RejPs* 24; *Leop Ex* 19/16; *BibRadz Ps* 18/12; Gdy tedy przyšzedł trzeci dzyeń [...] obłoki gęfte gorę zákryły/ głos trąby huczał [*Vulg Ex* 19/16]. *BielKron* 32 [*przekład tego samego tekstu Leop*]; *Prot* A3v; *CzechRozm* 192v; *SkarŻyw* 372; *CzechEp* 162.

»gwałtowne obłoki« (1): Y przyidą wielkie y gwałtowne obłoki y gwiazdy [*nubes magna et validae plene irae, et sidus*]/ áby ítrálfzyli wízytkę ziemię *BibRadz 4.Esdr* 15/39[40].

»obłoki jasne« [szyk 1:1] (2): *Nubes serena*, Iálne obłoki. *Mącz* 386b; *PudłFr* 21.

»obłoki niebieskie« [szyk 3:1] (4): *LubPs* gg6; otworzyły sie przepáści morskie/ á obłoki niebieskie rofé s siebie wypuściły *BielKron* 4v. Cf »na obłokach niebieskich«.

»obłok niepogodny« (1): wiátr łágodny/ Co z łońcá wíchodu wiewa [...] Obłok ow niepogodny Zganiáiąc: czyni czás y dzień nadobny. *GrabowSet* Fv.

»obłoki powietrzne« (1): Położył ciemność táynik íwoy/ około niego namiot iego/ ciemność wodna/ obłoki powietrzne [*tenebrositas aquarum in nubibus caelorum*]. *BudBib Ps* 17/11[12].

»deszcz przynoszący obłok« (1): Siedm kroć kazał wygládać Eliałz łudze íwemu/ chmury/ y ciemnego/ á deždż przynofzającego obłoku/ ktorego od Pána BOgá žádał *LatHar* 665.

»jako obłok rosy; rosa obłokow; obłoki rosę wypuszczające« (1;1;1): *RejPs* 152v; Odpoczynę/ y ogládam ná íwym mieyfcu/ iáko światło w południe iálna ielt á iáko obłok rofy [*sicut nubes roris*] we żniwa. *Leop Is* 18/4; Tákowe flugi kościoła Świętego/ tzáfem Duch Święty zowie Budownikámi/ Sędziámi/ obłokámi rofé y wyroki Boże wipufztzáiącymi *KrowObr* 5.

»obłoki rozpędzający; rozpędzać obłoki« = *spargere nubes PolAnt* (1;1): *Nubifugus*, Obłoki rofpędzájący wiatr *Mącz* 252b; *BudBib Job* 37/11.

»(z) obłokow trzaskanie« (2): A prze to írogié obłoków trzáfekánié Kłáda íye láły/ á piórún gdzie zmierzy Zle nie vderzy. *KochPieś* 31; *KołakSzczęśl* C2v.

»obłok wodny, pełen (a. pełny) wody, nabrany« = *nubes plena aquae Vulg* [szyk 4:1] (2:2:1): A rofkazał sie zewíflech ítron okryć ciemnościami/ á gęftemi obłoki wodnemi był iáko dom około niego zbudowan. *RejPs* 24; Potym ífedł przedemną obłok pełen wody y wydał z siebie deífcz nawálny. *Leop 4.Esdr* 4/49; *BudBib I* 326c marg, *4.Esdr* 4/47[49]; *GórnTroas* 30.

»jako obłok zasłaniający ziemię« (1): iáko burza wnidziefz/ iáko obłok zászłaniájący ziemię będziefz [*venies tanquam nubes ut operias terram*] *BudBib Ez* 38/8[9].

»zimny obłok« (1): Snieg fye niechay zátrzymá w fwym zímnym obłoku/ Ieden tylko táki dzień do cáłego roku. *PudłFr* 66.

»znizony obłok« (1): w tym też padole był ták znizony obłok [*depressissima nebula*] iże go rękámi fięgáli *HistAl* K7v.

Szeregi: »obłok a błyskawica« (1): *KołakCath* C5 cf »brunatny obłok«. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»burza z obłokiem« (1): fiadłem był pod drzewem wyfokiem/ Náftąpiłá wnet burza s ftráfzliwym obłokiem. *RejWiz* 109v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»chmura (a. chmurawa) i (a) obłok; obłoki z chmurami« [szyk 3:2] (4;1): Caesias Wiatr który chmur á obłoków nie rozbiya/ ále ná fie ciągnie *Mącz* 29c; Nimbus aliquando pro nube accipitur, Miáłto obłoku á chmuráwy co pogáńftwo zá fpufzczánie bogów ná ziemię z nieba trzimáli. *Mącz* 247b, 252b [2 r.]; *LatHar* 665.

»ciemny (a. czarny) obłok i deszcz« [szyk 1:1] (2): *FalZioł* V 55; Potym był defzcz wielki y ciemny obłok [*pluvia et obscura nebula*] ktory ták zácmił powietrze iż przez trzy dni flońca nie widzieli *HistAl* [I3]v.

»obłok i gwiazda« (2): y podniefione będą obłoki wielkie y mocne pełne gniewu/ y gwiazdá [*nubes magnae et validae plenae irae et sidus*]/ áby przeftráfzyli wfyfytkę ziemię *Leop* 4.*Esdr* 15/40; *BibRadz* 4.*Esdr* 15/39[40]. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»obłok i (a) mgła« [szyk 2:1] (3): [*Blisko*] dzień zburzenia y puftożenia/ dzień ciemności y mroku/ dzień chmurny y mglifty [*dies tenebrarum et caliginis, dies nubis et caliginis*]. (marg) wł: dzień obłoku y mgły. (-) *BudBib Soph* 1/15, *Is* 44/22; *KlonWor* 69. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»niebo (a. niebiosa, a. nieba), (i) obłoki« [szyk 4:1] (5): *RejWiz* 115; Pluvium caelum, Niepogodne niebo/ záfępione obłoki. *Mącz* 306d; Iehowo gdyś wychodził z Sehirá [...] ziemiá zádrzálá/ á niebiofá fącyły/ y obłoki fącyły wodę [*caeli stillaverunt, etiam nubes stillaverunt aquas*]. *BudBib Iudic* 5/4; *SiebRozmyśl* K2v. Cf »aż do obłokow, do nieba«. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»obłok, (i) powietrze« = *nubes ... caelum PolAnt* [szyk 1:1] (2): Co znáczy to powietrze/ y obłoki gęfte? *Prot* A3v; *BudBib Ps* 76/17[18]. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»wiatr i (a) obłoki; wiatr z obłoki [*I pl*]« [szyk 2:1] (2;1): *FalZioł* V 55, 56; Ali zá tym nie długoż/ niebo fie zácmiło/ Wielkich wiatrow z obłoki/ zarázem przybyło [*ecce caeli contenebrati sunt, et nubes et ventus Vulg* 3.*Reg* 18/45]. *HistHel* C2v.

»między ziemią a obłoki« (1): co kolwiek ieft miedzy ziemią á obłoki wfyfytko fie ftáło z ftátecznego vmyflu twego. *RejPs* 53v.

Wyrażenia przyimkowe: »aż do obłokow« (2): Kto chwali Bogá w ochotności/ będzie przyięt: á prósbá iego aż do obłokow [*usque ad nubes*] przybliży fie. *Leop Eccli* 35/20.

~ *Szereg*: »aż do obłokow, do nieba« (1): Socrates wełnie widziál ano mu przyniefiono od ołtarza boginiej Veneri ktory był w Achademiey, łábęcia zwyciągnioná fzijá aż doobłokow fięgáiąc nofem do nieba *BielŻyw* 79. ~

»aż ku obłokom« (1): Iáko oliwá piękna y rodzáyna/ y iáko Cyprys podniosły álz ku obłokom [quasi cypressus exaltatus in nubibus] [jest Symon syn Onijaszw]. *BudBib Eccli* 50/10[11].

»nad obłoki« (2): Ten Pan ktory w możności swey ieft chwalebny nád obłoki/ Ten sam w głębokie iezyorá obráćć raczy opoki *LubPs* Z6v, T5v.

»(aż) pod obłoki, pod obłok« (11:1): We trzcinie Bączy huczą/ A Puhacze w lefie/ Ze fie aż pod obłoki głos łtráfzliwy niefie *RejWiz* 82v, 87v; Krzyk idzie pod obłoki i społeczne pienie. *KochMon* 19. Cf »aż pod obłoki sięgać«, »pod same obłoki skakać«, »pod obłoki wzlatać«, »wznieść oczy pod obłoki«.

~ *W przeciwstawieniu*: »pod obłoki ... w padoł« (1): Czáfem ye [tych, co żeglujq] ták podnyesye wzgorę pod obłoki/ A czáfem ye vpuści w padoł ták głęboki *LubPs* Y5v.

Wyrażenia: »pod obłok do nieba« (1): á czegożći trzebá/ Chybá iżbyś iefzcze wlaźł pod obłok do niebá. Tożbyś fie mógł przypátrzyć lepyey they możności *RejWiz* 110.

»na gorę pod obłoki« (1): kazał Moyżeszowi Pan Bog do siebie/ ná gorę pod obłoki/ ktoremi była gorá Synái przykryta. *SkarŻyw* 490.

»prawie pod obłoki« (1): Przyźli pod ieden zamek ná gorze wyfokiey/ Wielkim kofztem łprawiony/ práwie pod obłoki. *RejWiz* 23.

»wyniesiony, podnoszenie pod obłoki« [szyk 1:1] (1:1): Huczy morze popędliwé/ Biją wáły w brzégi krzywé/ Grożá vpadem opoki Wyniešioné pod obłoki. *KochPs* 69; [Bóg] dał tełz ná morze rozne wiátry [...] ná wełnach y wzrúfzeniu/ y pod obłoki pod nołzeniu od wiátrów wod onych/ moc Bołką łwoię ziawiáiac. *SkarŻyw* 259. ~

»pod obłoki [I pl]« (7): Położę miedzy wámi y miedzy żywym łtworzeniem á miedzy mną/ Duhe álbo Tęczę pod obłoki *BielKron* 5v; ludzie vczeni [raj] wykłádáią rozmáicie być: iedni na ziemi drudzy ná niebie/ drudzy w miernym mieyfcu pod obłoki. *BielKron* 466, 202v, 466v, 467; Iuż będą dobrá Páńłkie/ iáko ná wyfokiey Skále śliczne iágody/ rołtą pod obłoki: Ktorych došiac nie mogą ludzie żadná miárą *KlonWor* 57. Cf »wysoko bujac pod obłoki«.

~ *Wyrażenie*: »pod obłoki zawieszony« (1): IEft opoká poświęcona/ Pod obłoki zawięziona: Z którój [...] wody czyłté/ Szumém z góry wylatáią *GosłCast* 21. ~

»pod obłoki [A a. I pl]« (9): Poźrzy potym pod łłońce/ áno wirzch wyfoki/ Vkazał fie ná gorze práwie pod obłoki. *RejWiz* 177 Cf »pod obłoki wzlatać«.

»na obłoku (a. obłokach)« = *in nube* (a. *nubibus*) [L sg] *Vulg, PolAnt*; *in caelis* [L pl] *PolAnt* (16): *LubPs* E, P6, V5v; Zarzá w zgorę wychodzi rozáney piękności/ Ná obłokoch fie broią iálne odmieności. *RejWiz* 34v; Y widziałem iákoby ofsobę Kontryffału [...] Iákoby weyźrzenie tęcze gdy bywa ná obłoku we dżdżowy dzień. *Leop Ez* 1/28; Połtáwię łuk moy ná obłoku/ ktory będzie ná znak przymierza miedzy mną/ y miedzy ziemią. *BibRadz Gen* 9/13, *Gen* 9/14, 16; Daycie moc Bogu nád Izráelem/ wielmożność iego y moc ie⁸⁰ na obłocach. *BudBib Ps* 67/34[35], *Iob* 37/21.

~ *W porównaniach* (2): *RejPos* 7; [o arcykapłanie Szymonie] Iáko słońce ošwiecaiac košćiol nawyźłšiego/ y iáko tęczá iášnieiac fię pięknie ná obłokách [illuminans nubes gloriae]. *BudBib Eccli* 50/7[8].

Wyrażenie: »na obłokach niebieskich« (2): nie bywa nigdziey łąychan grom iedno ná obłoczech niebiełkich. *RejAp* 156v; Prorocy/ nie Krolá ciełefnego tym łpobem opifowáli/ ále Krolá duchownego/ wiecznego/ bo wiecznie ná obłokách niebiełkich po práwicy máiefstatu BÓżego łtolice łwá máiącego *CzechRozm* 178.

Szeregi: »na obłoczech po powietrzu« (1): I połóżył ciełności táiefność łwoię/ okołó niego przybythek iego: ciełna wodá ná obłoczech po powietrzu [*in nubibus aëris*]. *Leop Ps* 17/12.

»na obłoku i wietrze« (1): *SkarKaz* 242b cf »latać na obłokach«. ~

»po obłokach« (2): [*tęcza*] łie y teraz záwždy przededdzem/ y po ddzdu połpolicie ná xtałł Duhi po włyłtkich obłokach vkázuie. *StryjKron* 6. Cf »latać po obłokach«.

»w obłokach« (6): Chwalcie pana boga kthori wielmożnie rzeczy czyni w ludu łraelskóm á mocz iego w obłokach [*virtus eius in nubibus*]. *WróbZołł* 67/35, 88/7; *BielKron* 463v; *RejAp* 95, Ff3v. Cf »latać w obłokach«.

»z obłokow« (20): *RejPs* 116; Piłmo nam okázuie Melchifedeká/ iákoby miał z obłokow przyść/ opuściwły tho z kąd połzedł *BibRadz* I 8a marg; *BielKron* 133v; Ná głos páńki z obłoków ognie wykákuią *KochPs* 40; *KmitaSpit* A2, B2. Cf »(u)padać z obłokow«, »spuścić deszcz z obłokow«.

W przén (68) : obłoki drzą przed tobą zwielkiem łtráchem wodę y grady iáko yne łtrzały z łiebie pułłczáiąc. *RejPs* 113, 99v; Prawdá twa po obłoczech ták łie rozłłyrzyla *LubPs* I4v; Ian y Páweł [...] máią moc zámykác Niebo/ Obłoki/ y otwierác brony iego. *KrowObr* 173; *Leop Iob* 38/9; *BibRadz Ps* 67/35; powłtał zá nim huf wielki ná niebie tákże ná białych konioch/ tho iest ná obłokoch. *RejAp* 162; *RejPos* 76, 135v marg, 262; Też dla odwilżenia (ziemie) prácuie obłok [*propter irrigationem defatigabit Deus nubem*] *BudBib Iob* 37/11, *Is* 14/14; *KochPs* 84; Niechay łmętné nie będą ná niebie obłoki: Niechay nie zna niepogód dżis ten łwiat łzéroki. *PudłFr* 66; *Calep* 706a; *GrabowSet* D4v, E; *WitosłLut* A2v; Owo rozna ná roznych mieycách woyná była [...] Niebá przed puchem nieznác/ krzyk dżieli obłoki/ A niełzczęście ná ludzie łle łtrach přętkooki. *KmitaSpit* C5; *SzarzRyt* B3v.

W przeciwstawieniach: »pod obłoki, aż do obłokow ... do ciełności, do dna, w ziemię« (3): *HistAl* F5; Nie włytko w zyemię pátrząc iáko ine źwirzę/ Niech więc y pod obłoki rozum czáłem gmerze. *RejWiz* 18; [*fortuna*] ma tho łobie zá igrzyłko/ podnieść kto łie iey podoba/ áż pod obłoki/ człowieká niegodne^{go}/ nikczemnego: á záłię pogrążyć do dná/ ledwe nie do piekła te/ ktorzy byli godni wyłokiey łtolice. *GórnDworz* D3.

W połączeniach szeregowych (3): *RejWiz* 50; Przed iáłnołcią ktora łzła przed nim rozbiegły łie obłoki ony/ grady y węgle ognilfe [*nubes eius transierunt; grando, et carbones ignis*]. *BibRadz Ps* 18/13; Słóńce łwiecące; Włzech żywiołow přełkoki; Wiátry/ gromy/ obłoki; Zimny y ciełpy czas/ y dđdze moczące [...] Ku wieczney chwale Páńkiey/ nieście głófy. *GrabowSet* V4v.

W charakterystycznych połączeniach: obłok (obłoki) nieleniwy, opaczyste, srogi, wysokie; obłok (obłoki) drży, leje łzy, niesie głósy, patrzy, pracuje, przelatuje, rozbiegają się, wyznają sprawy [czyje]; z obłokow urodzony.

Frazy: »prawda sięga (a. jest) (aż do) obłokow, głowę z obłoki zrownála« = *ad nubes veritas tua* *Vulg* (2:1); *Leop Ps* 107/5; O pánie/ dobroć twoiá do niebá přełtála/ Prawdá obłoków sięga *KochPs* 51, 166.

»pod obłoki lata sława [czyja]« [szyk zmienny] (2): Acz y dziś zacnych sławą pod obłoki lata/ A wżeteczny iáko płałzcz żebráczy/ fwą lata. *RejZwierz* 44v, 50.

Zwroty: »w obłoki bić« = *być wielkim* (1): Alexánder fwyh wiekow/ dziwna to rzecz byłá/ Ze iego moc i sławá y w obłoki biá. *RejZwierz* 41v.

»być obłokow blisku« (1): to będźiefz miał w zytku Ze coś dziś obłoków blifku/ To cię piiánemi rimy Aż do niebá wprowadźimy. *KochFr* 127.

»dojść aż pod obłoki« = *tak wysoko a. prawie do nieba* (1): Człowiek Bogoboyny będzie przyięt z dobrą wolą/ á modlitwá iego doydzie áfz pod obłoki [*usque ad nubes attinget*]. *BudBib Eccli* 35/17[20].

»głową dotykać obłokow« (1): By theż wywyższenie iego było áż do niebá/ á głową fwą dotykał obłokow [*et caput eius ad nubem attigerit*]. *BibRadz Iob* 20/6.

»piąć się pod obłoki« (1): Gdzie obyczáie y cnot ftek głęboki/ Co fię po świećie wżędy rozlewały/ Z Sáturnem Marlá/ áni ich fpraw znáły/ Co dziś wiek pfuiá/ pñac fię pod obłoki? *GrabowSet* H2.

»pisać pod obłoki« = *pisać rzeczy nieprawdziwe* (1): Mac też więc rozum fędzya kiedy fądzi roki/ A wżdy czáfem dekretá pifzą pod obłoki. *RejWiz* 139.

»aż do obłokow podwyższać [kogo]« (1): ludzie áż do obłokow podwyżfza fortuná [*usque ad nubes exaltat fortuna*]/ á zás wyfokie áż do ciemnoći pogrąza w głębokóć. *HistAl* F5.

»pojść w obłoki« = *dostąpić zbawienia* (1): w fálce Páńfkiey wżyfcy poydą w obłoki ku chwale Pána Kryftulá *BielKron* 467v.

peryfr. »posłać w obłok [kogo]« = *pozbawić życia* (1): Rowien Gryfowi w męftwie/ ten drobnych duż siłá/ Poślał w obłok Pigmeow kiedy bitwá byłá. *KmitaSpit* B4.

»obłoki proć, rzezać« [szyk zmienny] (1:1): ponieście cię wodá Przeltronym wártem áż do Wyfzegrodá/ Kędy ná práwo grod bárzo wyfoki Rzeze obłoki. *KlonFlis* F4v, G2.

»przenikać obłoki« = *penetrare nubes* *Vulg, PolAnt* [szyk zmienny] (10): *LubPs* Y6 [2 r.]; Modlitwá korzącego fie/ obłoki przeniknie *Leop Eccli* 35/21; *OrzRozm* Q3; *RejPos* 13v, 136 [2 r.]; *BudBib Eccli* 35/18[21]; Y żywot fwóy ná wálznych ręku ofiáruię. Kiedy ziemi zléciwfyz fmiertelné zéwłoki/ Ogniu rowien prędkiemu/ przeniknę obłoki. *KochMuza* 28; *GrochKal* 19.

»rozdymać [co] pod obłok« (1): Są wierfzē lámentliwē/ fzy w oczách niećacé/ Wfzelki kłopot pod obłok w nic rozdymáiąc *GosłCast* 37.

»wsadzać [kogo] nad obłoki« = *wywyższać kogo a. pozwalac bujac w obłokach* (1): [Muzy] Wy mię z ziemie wzwodźicie/ wy mię wyłączacie Z liczby nieznácznéy/ y nád obłoki wfadzacie [...] Zkąd omylná nádzieię/ y błád widzieć mogę. *KochMuza* 25.

»(wy)lat(ow)ać z myślą (a. z rozumem, a. z rozumki) pod obłoki, nad obłoki; rozum lata pod obłoki« [szyk zmienny] (3:1;1): rozum ma oftry nos á fkrzydłá fzyrokie/ A iáko buyny Orzeł lata pod obłoki. *RejWiz* 6v, 28v, 90v; *RejPos* A2v; iákochmy fkoró poczęli mędrowác á wyláthowác nád obłoki z rozumki fwemi/ á z dziwnemi wymyflý fwemi/ ták nam wżytko zámiefzác raczył *RejZwierc* 255.

»wynieść aż do obłokow« (1): Bogacž mowif: á wflytcy milczeli/ á słowo iego wyniofá aż do obłokow [*ad nubes perducent*] *Leop Eccli* 13/28.

Wyrażenia: »ciemny obłok« (1): Tufzē/ iz iákis żywot záczmiony fczęfliwfyz W ciemnym obłoku czeka ná nas/ ná czás infzy *GosłCast* 24.

»jasny obłok« (1): pewnieć nie opuści nas/ á pewnie tym iálnym obłokiem iego/ tho iest kroleństwem á opátrznosciá/ zázwdy ogárnieni będziemy. *RejAp* 95v.

»obłok niebieski« [szyk 1:1] (2): *BierEz* G3v; y możeli być co dziwnieyższego pod tym łożcem nád piłmá ich [*Demostena i Cycerona*]/ ktorych poważne łłowá/ mądre sentencye/ przenikáią nietylko fercá ludzkie/ ále y te obłoki niebieskie. *OrzRozm* Q3.

»obłokiem ogarniony« (1): *RejAp* 95v cf »jasny obłok«.

»obłoki ogniste« (1): *RejPs* 217v cf »obłoki wodne«.

»srogie obłoki« (1): I przed wielką iálnościá ktorey on niewkázuię iedno łpráwiedliwem ony łrogię obłoki vćiekáią/ á pádną ná nieprzyacięle iego zgradem zogniřtemi łtrzałámi zmięřłánym. *RejPs* 24.

»obłoki wodne« (1): obłoki wodne iáko y ogniřte wyłławiáycie dziwne nád łobá łpráwy iego. *RejPs* 217v.

»wysokie obłoki« (1): Przełámuie płácz ludzki wyłokie obłoki *PaprPan* B.

»wzgórę pod obłoki« (1): A wzgórę pod obłoki z rozumem nie lata *RejWiz* 90v.

Szeregi: »obłok a mrok« (1): Gdym połóżył obłok odzieniem iego [*morza*]/ á mrok zawoiá iego [*nubem ... et caliginem*] *BudBib Iob* 38/9.

»niebo, obłoki« (2): *GrabowSet* B; naprzod vyźrzyř nád gorámi łpice/ Z wyłokich wiež złote mákowice Co łwymi wierzchy modre niebo orzá/ Obłoki porzá. *KlonFlis* G2.

»obłok, otchłáń« (1): dobroć twoiá Pánie/ Nápełnia obłoki/ vtwierdza otchłánie. *GrabowSet* K3.

»przepásci i obłoki« (1): Przed iego łrogá możnořcyá wody łie vłtrářzyły/ Ich przepásci y obłoki łtrářzne głófy puřciły. *LubPs* R5.

Przen (18) : gdy ty [...] Obłok łpędziřł ślepiácyę [*jasnořci*] [...] To poydę w nocy we dnie/ Twe imię rozłławiáiąc *GrabowSet* O.

a) *To, co przesłania kogoř lub cóř, zasłania widok [w tym: czego (6), z czego (1)] (13)* : Ciebie łzukam/ moy Pánie/ Chcácci zlećić łwá trwoęę/ Lecź cię náleřć nie mogęę/ Bo zázwdy obłok włtánie/ Z mych grzechow: łłumiáć me w tobie vřánie. *GrabowSet* D3.

W porównaniach (7): Apořtołowie Bořtwá w Pánu Chriřtulie/ człowieczeńřtwem iáko obłokiem/ ábo iáko wędá chrobacźkiem zákryta bywa/ zátáionego [...] nie vpátrowáli *CzechEp* 185, 149, 160, 162, 216, 245; *SarnStat* 862.

W charakterystycznych połączeniach: obłok dziwny, wielki; obłok nikczemnych myřli, rozterkow, z grzechow; obłokiem zákryty, zatajony.

Zwroty: »obłokiem się otoczyć« = *przybrać maskę, udawać* (1): tyř wźiáł niebože: gdy mu mowiá w oczy/ Wnet łię dziwnym obłokiem/ dziwná mgłá otoczy. *KlonWor* 2.

»jakoby obłokiem gęřtym zátłumić« (1): Co łie nie przytrafia iedno tym, ktorzy wielkořciá á łłumem cnót łwoich mogá *odia* ludzkie zágářić, á iákoby obłokiem gęřtym zátłumić. *SarnStat* 862.

Wyrażenia: »obłok ciála« (1): ogládałem wielkořć Bořká w máłóřci/ řwiátlóřć nieprzyłřępná/ w obłoku ciála śmiertelnego. *SkarŻyw* 113.

»ciemny obłok« (1): Zálzlyć były oczy mářnořci moiey/ wielkim á cięmnyim obłokiem: ták zem nie mogł przetrzeć łobie oczu *LatHar* 567.

»obłok gęřty« (1): *SarnStat* 862 cf »jakoby obłokiem gęřtym zátłumić«.

»obłokiem obtoczony« (1): Pokory nápełnione Serce/ ácz z káżdey łtrony Obłokiem obtoczone/ Nikczemnych myśli: do ciebie podawam *GrabowSet* Nv.

Szereg: »obłok, (i) mgła« [*szyk 1:1*] (2): Po wielkiey mgle y chmurnych á niewdzięcznych obłokách/ rofterkow łtárych/ iáífne nam požáđáney iedności promienie záświeciły. *SkarJedn* 269; *KlonWor* 2.

b) Piekło (2) : Czart przyfedłzy mowy. A iefczes ten pan niegotow Proznom łam latał zobłokow. *RejKup* H; [*mówi Anioł do Czarta*] Świádomem ia twych przełkokow Ty wicherzifz łtráfzyfz z obłokow/ Drzewá łamiefz ogniem łzkodzifz/ Ludzi ku łwaru przywodzifz *BielKom* D3.

c) Duża ilość, mnóstwo (1) : PRzetoż tedy y my máiac ták wielki około nas leżácy obłok świádkow [*nubem testium*]; zložywłzy włzeláki ciężar y grzech ktory nas zewłząd obłtápił/ w ćirpliwości biefzmy w zawodźie *WujNT Hebr* 12/1.

d) Wyrażenie: »piaszczysty obłok« (1) : A w tym piáczyfzty obłok punkt niebá widomy Záłłonił: iż był łkryty nam nád głową tknióny. *ZawJeft* 13.

a. Jako zjawisko towarzyszące ukazywaniu się Boga oraz ingerencjom sił nadprzyrodzonych; symbol mocy Bożej i jego obecności oraz obiekt służący do przemieszczania się Boga lub wniebowzięcia jego wybrańców (183) : *OpecŻyw* [57]v; *PatKaz II* 58v; *WróbŻółt* 103/18; *RejPs* 145v; *MurzNT Matth* 17/5; *BibRadz Iob* 40/1, *Ez* 10/1, *1.Cor* 10/1, 2; Na dzyen tedy obłok był nád domem Bożym dla ochłódenia/ á w nocy ogień dla świátlá *BielKron* 35v, 35v [4 r.], 39v [3 r.], 40, 46, 472; *RejAp* 67, 83v, 94v, 126, 161v; *RejPos* 136, 153; y wezwał [*Jehowa*] Moizéfzá wdzień łiodmy zpoyśrodku obłoká [*e medio nubis*]. *BudBib Ex* 24/16; Obłoki táynikiem mu (łá) że niewidzę [*nubes sunt absconsio ei, ut non videat nos*]/ á po wierzchu niebios chodzi. *BudBib Iob* 22/14, *Num* 10/11, 12, *Deut* 1/33, *Ps* 77/14; *KochPs* 115, 159; *SkarŻyw* 372, 481; *ArtKanc* G14; Anyołow/ obłok pełen/ páfterze widzieli *GrabowSet* F3v; Y Widziałem drugiego ániolá mocnego złtępuiące⁸⁰ z niebá/ w obłok obleczonego [*amictum nube*] *WujNT Apoc* 10/1, *Matth* 17/5, *Mar* 9/7, *Luc* 9/35, *1.Cor* 10/1, 2, *1.Thess* 4/17; *SkarKaz* 117b.

W charakterystycznych połączeniach: obłok pełen aniołow, wielki, znakomity; obłok chodzi, idzie, odchodzi (2), odstepuje, osiada, podnosi się, prowadzi [kogo]; w obłok obleczony (a. obleczony obłokiem) (2); pod obłokiem chodzić; prowadzić [kogo] obłokiem.

Frazy: »obłok nápełnił [co]; nápełnić [co], nápełnion obłokiem; pełen obłoku« = *nubes implevit Vulg, PolAnt* [*szyk zmienny*] (3;1;1;1): Cherubinowie łtali po práwey ręce domu gdy wchodził mąż/ y nápełnił obłok łiefń łrzednią wewnątrz. *Leop Ez* 10/3, *Ez* 10/4; *BibRadz Ez* 10/3, 4; *BudBib Ez* 10/3, 4.

»obłok odjął, porwały wziął, zakrył [kogo] od oczu« = *nubes suscepit eum ab oculis eorum Vulg, PolAnt* (1;1;1;1): A tho rzekłzy/ gdy oni pátrzáli podniełion iefł/ á obłok porwał go od oczu ich. *BibRadz Act* 1/9; *ArtKanc* G12v, G17; *WujNT Act* 1/9.

»obłok ogarnął [kogo]; ogarniony obłokiem« [*szyk zmienny*] (5;1): *RejAp* 94v [2 r.], 95 [3 r.]; Moizéfz y Aaron wćiekli/ do przjbytku Páńskie⁸⁰ wktorj łkoro wełzli/ obłok ie ogárnął *SkarŻyw* 492.

»obłok zakry(wa)ł (a. zasłonił itp.) [kogo, co]; obłokiem zakry(wa)ć (a. zasłonić itp.); obłoki zakryty« = *operiet (a. operuit) nubes, opponere nubem PolAnt; nubes obumbravit, nubes obumbrans Vulg*

[szyk zmienny] (13;7;1): *OpecŻyw* [57]v; *RejPs* 114v; *MurzNT Matth* 17/5; *BibRadz Thren* 3/44, *Ez* 30/18; Potym rychło v Bethel/ sftąpił woz ogniŃty [...] ná który Heliałz wfiadł/ y wzyęth ieft od obliczności ludzkiej/ obłoki zákryty *BielKron* [84²]v, 32v, 35v, 41, 95v; Pokryłes fie obłokiem/ áby nie przełzła modlitwá. *BudBib Thren* 3/44, *Ex* 24/15, 16, *Ez* 30/18; *SkarŻyw* 481; Tam cię przed nieprzyaścioły obłokiem nákrył/ á tyś mię zdrádził *ArtKanc* E14, E9v; *WujNT Matth* 17/5, *Mar* 9/7, *Luc* 9/34; *PowodPr* 10.

Zwroty: »iść (a. przyść, a. przychodzić) w obłokach, na obłokach (a. na obłoku), z obłokami, przez obłok; przychodzący (a. idący) w obłokach, na obłokach (a. na obłoku), z obłokami« = *venire cum nubibus PolAnt, Vulg; venire in nubibus PolAnt; veniens in (a. cum) nubibus PolAnt, Vulg* [szyk zmienny] (6:5:4:1;11:2:3): *RejPs* Ff5; A tedyć virzą fyná człowieczego/ á on idzie w obłokách z mocą wielką i chfálą *MurzNT Mar* 13/26; *BibRadz Deut* 1/34, *Dan* 7/13, *Mar* 14/62, *Luc* 21/27; Przydzye ná fwiát wielki Prorok/ Z wyfokich kráin przez obłok. *BielKron* 132v, 467v; *RejAp* 7v [2 r.], 9, 161v; *RejPos* 4v [2 r.], 7v, 136, 231v; *RejPosWstaw* [21³]v; *BudBib Dan* 7/13; *CzechRozm* 124; *CzechEp* 299; *ArtKanc* 20v; *LatHar* 695, 709; Oto idzie z obłokámi/ y vyźrzy go wízelkie oko *WujNT Apoc* 1/7; IEfus mu rzekł; Iam ieft: y vyrzyćie Syná człowieczego śiedzácego ná práwicy mocy y przychodzącego z obłoki niebiefkimi. *WujNT Mar* 14/62 [przekład tego samego tekstu *BibRadz, RejPosWstaw, LatHar* [2 r.], *SkarKaz*], *Matth* 24/30, 26/64, *Mar* 13/26, *Luc* 21/27, Bbbbbbb 3; *SkarKaz* 1b.

»jeździć na obłokach« (1): Temu który zdawná ieździ ná obłokách niebiefkich [*Equitanti in caelis caelorum ab Oriente*]/ boć oto głośno podawa głos mocy swoiey. *BibRadz Ps* 67/34.

»rozciągnąć obłok [*nad kim*]« (1): Wnet Pan rofcyagnał obłok swoy nád nimi k obronie Iż przed vpalenim Słońcá flii yáko w załłonye *LubPs* Yv.

»siedzieć, siedzący na obłoku« = *sedere, sedens super nubem Vulg* [szyk zmienny] (3:4):*RejAp* 125 [3 r.], 125v; Y zápuścił on śiedzący ná obłoku/ sierp swoy ná ziemię/ y požęta ieft ziemiá. *WujNT Apoc* 14/16, *Apoc* 14/14, 15.

»ukaz(ow)ać (a. okazować) się w obłokach, z obłokiem, na obłoku« [szyk zmienny] (3:1:1): *BibRadz* I 313c *marg*; *BielKron* 31; chwálá iego [*Pana*] vkaże fię z obłokiem [*et apparebit gloria Domini, et nubes*]/ ták iáko fię y zá czásu Moizełzewego okazálá *BudBib 2.Mach* 2/8; *LatHar* 392; *SkarKaz* 6a.

»wstąpić (a. wniść, a. wchodzić, a. wsieść) na obłok, w obłok (a. w pojsrodek obłoka); w obłoku wstąpić [*gdzie*]« = *ascendere super nubem Vulg* [szyk zmienny] (5:3:4): Kthori kładziefz w obłoku wftąpienie swoie/ Bos w obłok u [!] wftąpił w niebo, ktorí chodziłz na wietrznych skrzydłach. *WróbŻółt* hh7, hh6v; *Leop Is* 19/1; Otho Pan wfiadłzy ná obłok pędki [*equitans super nubem levem*] przydzie do Egiptu *BibRadz Is* 19/1; *BielKron* 32v; *RejAp* 94; *RejPos* 135v [3 r.]; Y wízedł Moizełz wpoysrodek obłoká [*ingressus est Moseh in medium nubis*]/ y wftąpił ná gorę *BudBib Ex* 24/18; *WujNT Luc* 9/34, *Apoc* 11/12.

»zstąpić w obłoku, przez obłok; obłok zstąpił (a. zstępował)« = *descendere per nubem Vulg; descendere in nube PolAnt* [szyk zmienny] (2:1:2): *OpecŻyw* 178; *Leop Num* 11/25; y sftępował obłok/ s ktorego mówił Pan Bog z Moizełzem oblicznie *BielKron* 35, 35; *BudBib Ex* 34/5.

Wyrażenia: »obłok biały« = *nubes candida Vulg* [szyk 2:2] (4): motzą bołką zftąpił na nie [na apostołów] oblok biały/ ktory ie wzięwłfy/ przed dome^m panny Marié poftawil *OpecŻyw* 178; *RejAp* 161, 161v; *WujNT Apoc* 14/14.

»chłodny, chłodzący obłok« [szyk 2:1] (2:1): Wdzień gorący rołciągnął chłodny obłok nád niemi [*Expandit nubem in protectionem eorum Vulg Ps* 104/39] *RejPs* 155v, 114v; *RejAp* 135.

»obłok ciemny« = *nubes tenebrosa Vulg* [szyk 1:1] (2): *Leop Ex* 14/20; Rzekł zátym Pan Moizelzowi/ Oto ia idę do ciebie w ciemnem obłoku [*Ecce ego venio ad te in densitate nubis*] *BibRadz Ex* 19/9.

»jasny, objaśniony, przejasny obłok« = *nubes lucida Vulg* [szyk 8:5] (11:1:1): [*Sybilla*] vřzala w oblocze yałnym ftoyaçz panną pyąkną z dzyeczyątkyem trzymayącz ye na fwych rączkach *PatKaz II* 58; *RejAp* 94v, 95 [2 r.], 125, 125v, 172; *RejPos* 286v; głos Oycowfki ielt vřlyfzány: á Duch S. ogłądány w obłoku przeiałnym. *LatHar* 376, 390, 392; *KołakCath* B3v; *WujNT Matth* 17/5.

»obłok Jehowy, pański« = *nubes Domini PolAnt* (1:1): Wftąpcie háyw do niebá/ y wftąpili/ á obłok Páńfki ogárnął ie [*et ascenderunt in caelum in nube Vulg Apoc* 11/12]. *RejAp* 94v, *BudBib Num* 10/34.

»obłok lekki« (1): Oto pan wftąpi ná obłok lekki [*ascendet super nubem levem*]/ y wnidzie do Egiptu *Leop Is* 19/1.

»obłok majestatu« (1): Y cudownym fpułzczeniem ogniá ná ofiáry/ y obłoku máieftatu fwego/ kośćioł on łobie vpodobał. *SkarKaz* 453a.

»mgła obłoku« (1): Iuż teras przydę do ciebie we mgle obłoku [*in caligine nubis*]/ zeby mie flyłfał lud *Leop Ex* 19/9.

»obłok niebieski« = *nubes caeli PolAnt, Vulg; caelum caelorum PolAnt* (25): Teżem widział w widzeniu nocnym/ á oto iáko fyn człowieczy przychodził ná obłokách niebiefkich *BibRadz Dan* 7/13, *Ps* 68/34, *Mar* 14/62; *RejAp* 7v [2 r.], 9; *RejPos* 136, 231; *RejPosWstaw* [21³]v; *BudBib Dan* 7/13; *CzechRozm* 124, 124v, 143, 169 [2 r.], 180, 181; *CzechEp* 299; Vprzedzáiac Páná fwego/ w Máieftácie wielmożnego/ przydźieć w obłoczech niebiefkich/ w dziwnych wielmożnościách fwoich. *ArtKanc* S 20v; *LatHar* 695, 709; *WujNT Mar* 14/62, *Matth* 24/30, 26/64; *SkarKaz* 1b.

»obłok okrągły« (1): Wzywáli go/ á on fłuchał vřzymá wdźięcznémi/ Y z obłoku okrągłego vmawiał fye z niemi [*in columna nubis loquebatur ad eos Vulg Ps* 98/7]. *KochPs* 149.

»w obłokach (a. w obłoku), na obłokach przyprowadzony (a. przeprowadzony, a. przywiedziony); wieść (a. przywodzić) [kogo] w obłoku; wwieść [kogo] w obłok« [szyk 11:3] (8:1;3;2): Wyodł ye w obłoku fwoim [*deduxit eos in nube Vulg Ps* 77/14] gdy był dzyeń gorący *LubPs* R6, *Yv marg*; Temuźci fię on dał fłyfzeć z głofem fwoim/ á wwiodł go w obłok [*induxit illum in caliginem*]. *BibRadz Eccli* 45/5; *BudBib Eccli* 45/5; fyn człowieczy (rozumiey Mefyałz) miał być w obłoku niebiefkim do Stárodawnego przywiedziony *CzechRozm* 169, 107, 143, 169, 175, 181 (9); *CzechEp* 299.

»obłok światły« (2): *OpecŻyw* [57]v; A gdy on [*Jezus*] ielzce mowił/ oto obłok światły zaćmył ie [*nubes lucida obumbravit eos*] *MurzNT Matth* 17/5.

»zasłona obłoku« (1): Pan Bog fzedł przed nimi [*przed Żydami*] áby im fzlák vkazał w załtonie obłoku/ przez dzyeń y noc w známieniu ogniá. *BielKron* 30v.

Szeregi: »obłok i ciemność« (1): ROzráduy łie ziemió [...] ábowiem zówždy frogi obłok y ciemność przed nim [*Nubes et caligo in circuitu eius Vulg Ps 96/2*] *RejPs* 143.

»obłok, (i) mgła« (2): *LubPs* V6; The łą słowá ktore mowił Pan do włfytkiego zboru wáłłego/ ná gorze/ z pośrzodku ogniá/ obłoku/ y mgły [*nubes et caliginis*] *Leop Deut* 5/22.

»obłok i mrok« (1): Obłok y mrok około niego [*nubes et caligo in circuitu eius*]/ łpráwiedliwóść y łąd gołpodá łtolice iego. *BudBib Ps* 96/2.

»słup i obłok« (1): A nocy ktorey ná nie vderzyć miał/ zálłonił ie Pan Bog łłupem y obłokiem od wołfká Krolewłkiego *SkarŻyw* 481.

Synonimy: *chmura, mgła.*

Cf [**OBŁOKORODNY**]